

Értékek tükrében a párizsi olimpia megítélése

Bevezetés

A 2024-es párizsi olimpia nagy érdeklődésre tartott számot a világban szinte mindenhol, ami a médiában, főként a hírszolgáltatásban, a televízióban és a közösségi médiában is megjelent. A mai felgyorsult, globális világban már elengedhetetlen a média használata, és ez fokozottan igaz a sportra is, mert a közvetítések nélkül az élsport nem létezne tulajdonképpen. A tavalyi év legnagyobb sportrendezvénye nemcsak az újdonsült olimpiai bajnokokról, elképesztő világcsúcsokról szólt, nem kímélték a hírszolgáltatást az eseményen történt botrányok sem. Napjainkban már gazdasági, politikai és társadalmi kérdést csinálnak az olimpiából, amelynek nem csak előnyei, hanem hátrányai is vannak; itt megemlítve az új sportágak bevezetését, a hatalmas anyagi befektetést és még sorolhatnám. Ezek alapján ez a rendezvény már kinőtte magát és túlszárnyal azon, amiről eredetileg szólnia kéne, tehát a fergeteges sport teljesítményekről. Sok kérdést és véleményt vethet fel ez a téma az emberekben, amely két táborra tudja osztani a társadalmat. Vannak, akik elfogadják azt a tényt, hogy a megasportesemények már elsősorban nem a sporteredményekről szólnak és vannak azok, akik nem értenek egyet a sport egyre nagyobb globális változásával. A választásom azért esett erre a témára, mert főként egy ekkora befolyással bíró rendezvény kapcsán izgalmasnak tartom az ellentétes vélemények és értékek megismerését majd összevetését, amelyeket a hírportálok és a különböző kommunikációs csatornák sokkal színesebben mutatnak be, mint ahogy a valóságban megtörténtek. A sport és a közvetítések nézése iránt elég nagy érdeklődéssel vagyok, főként egy nagyszabású esemény idején. Elsődlegesen a médiával szerettem volna foglalkozni, de ez a kettős; a sport és a média megadta a tökéletes párosítást a számomra. Így született meg az ötlet, hogy a párizsi olimpiáról fogok kutatást készíteni. Emellett fontosnak tartottam, hogy egy olyan témakört dolgozzak fel, amely még „ismeretlen” tehát nem készült belőle sok kutatás. A párizsi olimpia elég kézzel fogható ötletnek tűnt, hiszen az 2024 nyarán került megrendezésre, elég frissnek mondható. Munkámban a párizsi olimpia értékszemléletét és a felmerülő ellentmondásokat vizsgálom a média figyelembevételével, két esetet körüljárva. Az első a megnyitó ünnepség, amely elég megosztó műsorral szórakoztatta a közönséget. Ennél az eseménynél a hagyományos értékek kérdését és az emberi jogok jelenkori értelmezését vetem össze egymással. A második eset során Imane Khelif, algériai ökölvívó kérdéses részvételén

keresztül vizsgálom, az esélyegyenlőség és a sportolói jogok ellentmondását elemzem. A kutatás célja, hogy feltérképezze az olimpia botrányait a társadalmi értékek szempontjából, megvizsgálva, hogy az ellentétes nézetek között mely értékek ütköznek egymással az adott eset megítélésakor. Ezen felül pedig megtudni a lakosság egy szeletének véleményét arról, hogy ők hogyan látták az eseményeket a televízió és a közösségi médián keresztül.

Szakirodalmi áttekintés

Az érték mint szociológiai fogalom

Elsőként a téma legfontosabb elemének, az értéknek a szakirodalmi megfogalmazását írom körül, mert nélkül a fogalom nélkül nem lehet tisztán látni, hogy mi az alapja a kutatásnak, és, ahogy Gál (2007:25) fogalmaz, „*A különböző médiatípusokból ránk záporozó információk meghatározzák és alakítják világképünket, érték- és normarendszerünket.*”

Az **értékek** olyan kulturális alapelvek, amelyek meghatározzák az ember létezését. Kifejezi az egyén számára a megfelelő, amit elvár és fontosnak tart. Meghatározza az egyes kultúrák normáit, amelyeket a többség követni fog a társadalomban és generációról generációra öröklődnek (Andorka, 2006). A kor előrehaladtával változhat az értékek fontossági sorrendje, de eltűnni soha nem fognak, mert ezek adják a társadalmak alapját. Az egyén a saját útján halad egész élete során, miközben fontos, hogy szem előtt tartsa azokat a szokásokat és elveket, amelyek meghatározzák a saját jólétéhez szükséges tényezőket, hiszen tudat alatt ezek irányítják a mindennapi viselkedését, ezt megerősíti Füstös és Szokolczai is (1994), akik kiegészítik azzal, hogy az egyén döntéseit nem csak a külső elvárások, hanem a saját szabadsága is befolyásolja. Ezek a tényezők megmutatják, hogy minden embernek különböző értékrendszere van, amelyet a saját élethelyzete és a társadalomban elfoglalt helye határoz meg (Andorka, 2006).

Az **értékpluralizmus** egy olyan elmélet, amely szerint a társadalomban és az egyén saját életében is vannak különböző értékrendszerek, amelyek egymással párhuzamosan létezhetnek. Nincs köztük egy kiemelkedő, mindegyik a maga módján értékes és megmutatja, hogy különböző emberek más-más értékeket, normákat tartanak fontosnak. Nem célja, hogy egyesítse ezeket az értékrendszereket, csupán hangsúlyozza, hogy mindenkinek joga van a saját értékeinek kialakításához (Mihály, 2000).

A **posztmodernség** kialakulása a hanyatló modernségnek köszönhető, amennyiben továbbra se mutat fejlődést a mai világban. Szemlélete szerint nem egy új korszak létrehozása a cél,

csupán a modernség meghaladására és más történelmi tudatra épül. Több dologról vélekednek máshogyan, például a posztmodern elmélet a sokszínű értékrend felé hajlik, fontos a tradicionális és az ezeket megkérdőjelező értékek, illetve az egyenrangú elméletek egymás mellett való létezése, míg a modernség kicsit beszűkültebben figyeli a világot, totalizáló és a gazdaságban látja a fejlődés lehetőségét. A szerző úgy értékeli a posztmodernséget, mint egy átmeneti állapotot két nagy hatású világszemlélet átvezetéseként (Faragó, 1994).

Az **olimpiai hagyományok** eredete egészen az Olümpia idejére nyúlik vissza. Ez az egyik legrégebbre tehető kulturális örökség, amely az 1896-os újjászületése óta töretlenül napjaink része. Az ókorban létrehozott hagyományok közül most is sok minden életben van, viszont a történelem során változásokon estek keresztül, hiszen a társadalmak összetétele és ezzel együtt az értékek is változtak. Az első hagyomány, melyet Vojtkó megemlíti, az a kalokagathia, mely a test és a szellem képzéséről szól és a mai világban is fontos szerepet tölt be. Az újkori olimpiák megálmodója, Pierre de Coubertin eszményei közé tartozott az arnoldizmus, a gentleman sportoló képe és a lovagiasság, ezek is az alapját adták az újjászülető olimpizmusnak. A láng és a fáklya, mint szimbólumok, az ókorból eredeztethetők. A hagyományos eskütétel is nagy múltra tekint vissza. A résztvevők száma és összetétele az egész történelem során változást mutat, de most először a 2024-es olimpián vettek részt egyenlő számban nők és férfiak. Összességében az olimpiai hagyományok ugyanúgy fontosak az újkori olimpiák megrendezésekor, mint ahogy az Olümpiai Játékok idején voltak. A világ változásával párhuzamosan fejlődnek és alakulnak ki újabb értékek az olimpizmus eszméjében (Vojtkó, 2020).

A média szerepe az értékek alakításában

Jakusné Harnos Éva (2016) a **média** befolyását elemzi, amely egyre erősebben jelen van a világban, mivel a technológia már olyan mértékben fejlődött, hogy az online hírportálok már nagyobb manipulációra adnak lehetőséget. Kiemeli a média meggyőző szerepét, melynek lényege, hogy valamilyen szándékos érzelmet, reakciót váltson ki az olvasóból. Ez természetesen a sporthírekben is jelen van, a nagyobb olvasottság érdekében. Az internet ma már szinte úgy működik, mint egy „nyitott könyv”, hiszen bárki bármilyen tartalmat feltölthet oda. Egyre interaktívabbá válik a híráramlás, mert a cikkek alatt különböző módokon próbálják elérni az embereket, kéri, hogy csatoljanak egy-egy képet, videót az adott cikkhez, ezt az állítást Kovács és Dóczi (2015) is megerősíti. Az újságírók elkövetnek mindent annak

érdekében, hogy minél többen kattintsanak a cikkeikre, de ez már egyáltalán nem jellemző az átlag emberre, aki a közösségi médiában néha kitesz egy-egy tartalmat. Neki nem célja, hogy erősen hasson más emberek érzelmeire.

Kovács Ágnes és Dóczy Tamás a *sportmédi*a szerepét és változásait vizsgáló tanulmányukban két modellre helyezték a hangsúlyt, a tradicionális és az új kommunikációs modellre, melyek közül az utóbbi határozza meg jobban napjaink médiáját. A változás sok téren megfigyelhető, megemlítve akár a folyamatos kommunikációt, a tömegtájékoztatás célját vagy a nézettség folyamatos növekedését. A sportmédiát ma már nem teljesen a hagyományos olimpiai sportágak közvetítése élteti, hanem a nagyobb nézettséget generáló sportok megjelenítése a képernyőn, hiszen a gazdasági változások ezt követelik meg. A pénz nagy úr - szokták mondani, ez is azt mutatja, hogy fontosabb a közvetítés nézettségének, kezdésének és hosszának időtartama, mint a sportszakmai háttér, ami megköveteli, hogy a sportági szabályokat vegyék figyelembe, ne pedig a gazdasági nyomást, ezt Gál (2007) is megerősíti. Az élsportolók és a média kapcsolata is megváltozott az utóbbi időben. Korábban főként a sportteljesítményeket közölték a nagyközönséggel, viszont manapság már nagyon egyszerű egy-egy nézettséget generáló szöveggel lejáratni a sportolót, amelyet egy másik cikkből kontextus nélkül szúrtak be. Ahhoz, hogy a tömegtájékoztatás továbbra is a virágkorát élje, a nézők/olvasók igényeire kell hagyatkoznia, és azokat kell kiszolgálnia a média munkatársainak (Kovács és Dóczy 2015).

Gál Andrea a sport, média és *gender* közötti összefüggésekről ír. Az angol szóhasználatban megkülönböztetnek biológiai (sex) és társadalmi (gender) nemet, melynek lényegi különbsége, hogy a gender a társadalom által elfogadott viselkedést, normákat, szerepeket jelenti, amelyeket a nőkhez vagy férfiakhoz kapcsolunk, míg a sex-et a biológiai tulajdonságok határozzák meg. Fontos szerepet játszik a nemi identitás kialakulásában a média, mint szocializációs színtér. Korábban csak férfiak mérhették össze erejüket a versenyeken, hiszen a nőket érzékenyebbnek, testileg gyengébbnek tartották, így a társadalom által az ált. elfogadottnak, hogy a nők csak a házimunka ellátására képesek. A kor előrehaladtával megváltozott ez a felfogás és már női sportversenyeket is rendeztek, illetve a média fejlődésével egyre nagyobb lett az érdeklődés a női sportra, hiszen egyre több szép idomokkal rendelkező hölgyet mutattak a tv-ben.

A mai világban, főként cikkek olvasása közben szinte elkerülhetetlen az, hogy ne fussunk bele valamilyen *jobb* vagy *bal oldal*t kritizáló tartalomba. A két politikai nézet között mindennapos vita folyik, amelyet már nagyon nehéz követni. A következő pár mondatban a jobb és a bal oldal ideológiáját ismertetem. Körösi András megfogalmazása alapján a

baloldal a Felvilágosodás nyomán kifejlődött, racionalista világképet követi, mely a társadalmi egyenlőségben, az emberi jogokban hisz és a társadalmi elfogadásért, sok esetben a konformizmus ellen harcol. A jobboldal a konzervatív, valláshoz is erősebben kötődő világkép híve és a társadalmi egyenlőtlenséget bizonyos szinten szükségszerűnek tartja (Körösenyi, 1993).

A sportmédia jelentős szerepet játszik az értékrendszer kialakításában, hiszen a sportolók olyan tulajdonságokkal rendelkeznek, amelyek mintát mutatnak a társadalom tagjai számára. *„A társadalom tagjai környezetüktől, illetve a médiából „szerzik” azokat az információkat és praktikákat, amelyek segítenek azonosulni az aktuális, identitásokhoz kapcsolódó normákkal és értékekkel (Snow, 1983).”* (Gál A, 2007). Ma már a nézettség növelése érdekében akár deviáns viselkedési formák is bemutatásra kerülnek, úgynevezett botrányhősöket csinálnak a média munkatársai az élsportolókból.

Módszerek

Kutatásom során több elemzési módszert használtam, amelyek segítenek abban, hogy az olimpián történt ellentmondást kiváltó eseményeket minél részletesebben és mélyebben tudjam vizsgálni, majd ezt szemléltetni.

A kvalitatív, feltáró jellegű médiaelemzés során különböző híroldalakon megjelent cikkek olvasásával és értelmezésével foglalkoztam. A magyar mellett még német és amerikai hírportálokat is vizsgáltam a szélesebb körű kutatás jegyében, illetve fontos egy ilyen nagy sportrendezvény kapcsán, hogy több nemzet szemszögéből lássuk tisztán az interneten megjelent cikkeket, hiszen az országok különböző értékekkel és kultúrával bírnak. A megfigyelésnek több szempontja volt. Az eltérő politikai nézetek közötti véleményalkotás mutathat differenciát, ez az első kiindulópont. Meglehet, hogy nem minden cikkben van véleményalkotás, de akkor mi az alapkoncepció? Egy általános eseményleírás? Majd a központi téma feltárja, hogy mely kritériumok alapján írnak az eseményről, de már a cím is nagy befolyással lehet az olvasóra. A hírportálokon megjelent cikkek milyen társadalmi értékeket tartanak szem előtt az adott témával kapcsolatban? Például egyetértenek-e az esélyegyenlőség eszményével az algériai ökölvívóval kapcsolatban vagy éppen elutasítják ezt? Emellett az eltérő híroldalakon megjelenő kifejezőmód elég beszédes lehet, ezt összekötöm az első elemzési szemponttal. A megjelent cikkek mennyiségének összevetése eltérő képet mutathat az egyes sajtótermékek és országok között. Az előbb felsorolt

szempontok figyelembe vételével több módszerrel lehet elvégezni a kutatást. Az én esetemben a kvalitatív megközelítés dominált, hiszen a tartalmak mélyebb megértése, értékek összevetése volt a cél. Ez segített abban, hogy a különböző gondolkodásmódokat és felfogásokat vizsgáljam.

Második elemzési módszernek a kérdőívezést választottam, amely lehetővé teszi, hogy több válaszadó véleménye alapján vizsgáljuk az eseteket, így átfogóbb képet kapva azokról. Másik előnye az, hogy a nagyobb részvétel eléréséhez is alkalmazható a vizsgálat, akár hetekkel később történő kitöltés során se kapunk eltérő értékeket. A kérdőív lehetőséget ad arra, hogy strukturált módon történjen az adatgyűjtés. A kérdőív Google Űrlap formájában jelent meg. Az űrlap elkészítésének során a bemutatkozó szövegben leírtam a kutatás célját és néhány alapvető információt a kérdőívről. A részvétel teljesen anonim módon történt. A válaszadás kötelező volt a kifejtős kérdések kivételével, ezzel megakadályozva azt, hogy különböző létszámú kitöltések érkezzenek. Azoknál a kérdéseknél, ahol a résztvevők konkrét véleményére voltam kíváncsi, szabad döntést hagytam a kérdés megválaszolására/megtagadására, hiszen nem mindenki akar véleményt nyilvánítani egyes témákban. A kérdőív a szociodemográfiai kérdésekkel kezdődött, ezt követően a témával kapcsolatban először a sporttal kapcsolatos, általános jellegű kérdéseket fogalmaztam meg, hogy felmérjem a válaszadók hozzáállását a sporthírekhez és a párizsi olimpiához. Majd következtek az általam vizsgált két esethez kapcsolódó, specifikus kérdések. A zárt végű kérdések között megtalálhatók voltak a skála, a checkbox és a feleletválasztós kérdések, míg nyitott kérdésnek a szabad szöveges válaszadást alkalmaztam. A vizsgálat során nem határoztam meg, hogy az emberek mely csoportja vehet részt a kutatásban, ez egy átfogó képet ad a különböző életkorú, lakhelyű, végzettségű emberek véleményéről, a mintavétel véletlenszerű volt. Az adatgyűjtés három hétig tartott 2024. november 13-20., illetve december 11-25. között, ezalatt összesen 111 választ kaptam.

A kitöltők $\frac{3}{4}$ -e nő volt, amely alapján arra következtettem, hogy a nők nyitottabban állnak a kérdőívek kitöltéséhez. az életkorok megoszlása azt a képet mutatja, hogy a 25 éven aluli fiatalok töltötték ki a legnagyobb arányban, ezen belül kiemelve a 18-25 év közöttiek arányát, ami a fele volt az összes résztvevőnek. Szerepet játszik benne, hogy a kérdőív terjesztése során nagyobb arányban tudtam eljuttatni a fiatalabb korosztályhoz, hiszen ők már a telefonjaikkal együtt nőttek fel, míg az idősebbek kisebb százalékban vannak jelen a közösségi médiában. A legmagasabb iskolai végzettséget illetően a válaszadók 43%-a rendelkezik gimnáziumi érettségivel, ami azt is előrevehető, hogy ők azóta egyetemen tanulnak csak még nem végezték el. 32%-nak felsőoktatási végzettsége, tehát a kitöltők nagy

része értelmiségi körökbe tartozik. A fővárosi lakóhely volt a legnépszerűbb, itt több, mint a válaszadók fele lakik, a másik fele pedig egyéb városokban, megyeszékhelyeken.

Harmadik elemzési módszernek a közösségi média elemzését választottam. Ez az irány, azon kívül, hogy az értékekkel foglalkozik, nagy hangsúlyt fektet a médiában megjelent fennhangokra is. Az interneten megjelent cikkek mellett foglalkoztam a közösségi médiában megjelent tartalmakkal is, hiszen így szélesebb körű képet kaptam a témakörrel kapcsolatban. Az Instagramot, mint az egyik legnépszerűbb, 21. századi alkalmazást vizsgáltam. Több profilnak a bejegyzéseit vettem figyelembe. Először a párizsi olimpia hivatalos Instagram oldalát, @olympics-en lévő bejegyzéseket néztem meg. A témához kapcsolódó fotók alatt a komment szekcióban figyeltem meg az emberek reakciót a képpel/esettel kapcsolatban. Ezek után külön, specifikusan kerestem meg az oldalakat, a megnyitó esetében a francia csapat oldalát, @franceolympique és az algériai olimpiai csapat Instagram profilját.

Eredmények

Első esettanulmány: megnyitó ünnepség

A médiaelemzés során több ország hírportáljainak cikkeit elemeztem. Elsősorban a nemzeti sport híreket szolgáló oldalak részletes vizsgálata volt a cél, de nem jártam sikerrel, mert a portálokon csak eseményleírás volt a történetekkel kapcsolatban, így az általános hírportálok olimpiával kapcsolatos cikkeit dolgoztam fel. A kutatásom során 3 ország hírweboldalait használtam fel. Először természetesen hazai vizeken eveztem, jobb és baloldali sajtótermékek publikációit olvastam el a párizsi olimpiai megnyitóval kapcsolatosan. A világ egyik nagyhatalma, az Amerikai Egyesült Államok híreit tanulmányoztam, mivel egy ekkora sportesemény kapcsán fontosnak tartom, hogy a Földünk egyik meghatározó országának médiája milyen véleménnyel van a nyári játékokról. A harmadik választásom a német hírportálokra esett, mert történelmünk során találkoztunk francia-német háborúval és konfliktussal, így megnézem, hogy vannak-e ennek nyomai az olimpia pillanatain belül.

Az olimpiai ceremóniát jobb és baloldali nézetekkel rendelkező híroldalak hasonlítottam össze, köztük az Origo-t (jobboldali) és az Index-et (baloldali). Ebben az esetben a hagyomány és az emberi jogok állnak szemben egymással. A megnyitó egyes elemei - a Da Vinci festmény, a kékre festett Dionüszosz - nagy felháborodást váltottak ki a konzervatív emberekből, mert ők a vallási szokások tiszteletét tartják az egyik legfontosabb értéknek.

„Az utolsó vacsora kigúnyolásával a hagyományos értékek kifigurázása volt a cél.”

(Origo, 2024.07.29).

Ezek alapján jogosan ítélték provokálónak a párizsi műsort, míg a baloldal nagy tetszéssel fogadta ugyanazt.

„Bár a nehezen hallható zene is inkább csak zavarta az előadást, sok fiatal a közösségi médiában dicsérte az összképet, amely egy éjszakai klub hangulatát igyekezett visszaadni.”

(Index, 2024.07.28).

Ugyan a vallás már az ókori olimpián is kiemelkedő szerepet játszott, de ez az idők múlásával egyre jobban feledésbe merült (Vojtkó, 2020). A jobboldal szerint a keresztény gúnyoló műsor rávilágított a család, mint szocializációs közeg fontosságára, melynek feladata, hogy a gyermek megismerje a normalitás jelentőségét. A baloldali hírek főként a megnyitóval kapcsolatos véleményeket szedték össze mindkét politikai tábor szemszögéből, amely megmutatta a köztük lévő értékszempléti különbségeket. Hagyomány szempontjából megfelelőnek ítéltető a műsor, mivel a Nemzetközi Olimpiai Bizottság jóváhagyásával készült el az előadás, akiknek az olimpiai tradíciók betartását a szemük előtt kellett tartani. Az idők változnak, de a hagyománynak fontos szerepe a múlt megőrzése. Természetesen módosulhat a kor előrehaladtával, de teljes mértékben nem fog megváltozni. Szóhasználati szempontból az Origo-n megtalált cikkek többször használtak figyelemfelkeltő szavakat, melyekkel akár az olvasók véleményét is befolyásolni akarták. A külföldi cikkekre áttérve két amerikai oldal is ugyanazt a szöveget hozta le az olimpiai megnyitóról, melyek leírták, hogy nagyon szabadelvű lett az előadás, de ezen nem lepődtek meg, mert a franciákról van szó, akik a sokszínűségről híresek.

“In France, we have the right to love each other, as we want and with who we want. In France, we have the right to believe or to not believe. In France, we have a lot of rights.

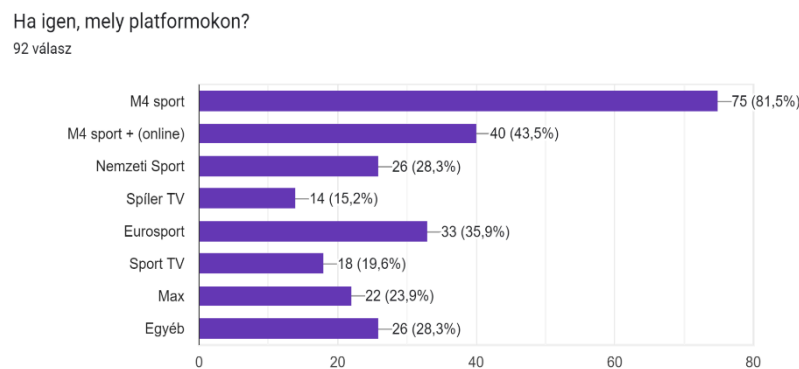
Voila,” - said Thomas Jolly. (2024.07.28).

A hírportálok nem ellenezték a megnyitó milyenségét, pedig az USA lakosságának nagy része keresztény vallású. A hagyomány fenntartásának kérdését pedig valószínűleg majd 2028-ban Los Angelesben is meg fogjuk kérdőjelezni. A német hírportálokon inkább eseményleíró cikkeket találtam, amelyek egyáltalán nem állnak sem a jobb, sem a baloldal mellé, tehát nem befolyásolják az olvasók véleményét, rájuk hagyják az olimpiai megnyitóról alkotott meglátásukat és nem voltak rá befolyással a múlt századi konfliktusok.

A kérdőíves módszerrel történő adatgyűjtés három hétig tartott, ezalatt 111 kitöltést kaptam rá. Ezek közül mindegyik érvényesnek számított, mivel a kifejtős kérdések kivételével kötelező volt a válaszadás, ezzel elkerültem az esetleges értékelhetetlen eseteket. A magyar,

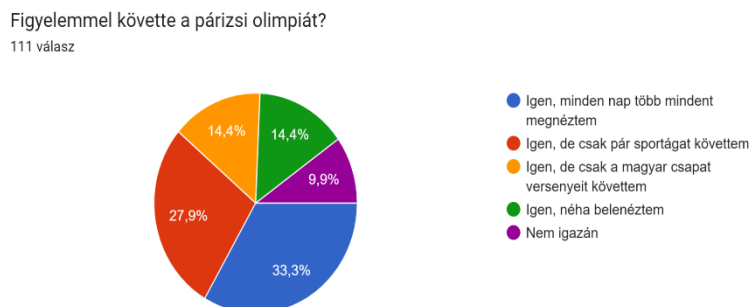
illetve a külföldi sport iránti érdeklődéssel kapcsolatban az alábbi eredményeket kaptam: A kitöltők több, mint fele a fontosabb események alkalmával követi a magyar sporthíreket, tehát az olimpia, világbajnokságok, Európa-bajnokságok keltik fel az emberek érdeklődését, ahol a sportolók nemzeti mezt húznak, így a passzív sportfogyasztók érzik a nemzeti identitás fontosságát és a siker részévé szeretnének válni. A külföldi hírportálok már nem voltak annyira vonzóak a magyarok számára. 45%-uk semmilyen forrásból sem követi, míg ugyanennyi annak az aránya is, akik csak a nagyobb események kapcsán követik ezeket.

Kíváncsi voltam, hogy mely platformot részesítik előnyben a versenyek során. Az eredmény egyáltalán nem volt meglepő, toronymagasan az M4 Sportot és annak online felületét használták a legtöbben. Az olimpia idején a (HBO) Max az összes sporteseményt közvetítette, de ez nem volt annyira népszerű a magyarok körében.

1. ábra. Tévécsatornák használatának megoszlása az olimpia idején

A nyári játékokra áttérve, mindösszesen 10% volt azoknak az aránya, akik nem követték valamilyen oknál fogva a párizsi eseményeket. Elég széles skálán oszlott meg a kitöltők aránya, voltak akik napi rendszerességgel nézték, míg mások csak a kedvenc sportág(aik)at követték vagy csak a magyar csapat szereplésére voltak kíváncsiak.

2. ábra. Az olimpia eseményeinek követése a válaszadók körében

A szurkolók aránya és a magyar sporthíreket követők száma szinte egyezést mutat, ebből arra következtetnek, hogy azokon a versenyeken/meccseken ahol szurkolnak a csapatnak, annak a sportrendezvénynek követik a híreit is, például ha nincs lehetőség arra, hogy tévében vagy online közvetítésként nézzék, de követni szeretnék az eseményt, a percről percre frissülő cikkeket olvassák.

A párizsi olimpiai megnyitó ünnepség nagy felháborodást váltott ki az emberek egy részéből. A kérdőív eredményei alapján a kitöltők kicsivel több, mint 60%-a követte figyelemmel az eseményeket a helyszínen vagy az online térben. Ez azt mutatja, hogy a megnyitóra nem voltak annyira kíváncsiak az emberek, mint az azt követő sporteseményekre, pedig sztárokból itt sem volt hiány!

1. táblázat. A mostani, párizsi olimpián több botrány volt, mint a korábbi olimpiákon

Egyáltalán nem érték egyet	Nem értek egyet	Semleges	Egyetértek	Teljesen egyetértek
2,7%	9,0%	20,7%	37,8%	29,7%

A válaszadók majdnem 70 %-a egyetért a kijelentéssel, ami arra hagy következtetni, hogy ők is úgy gondolják, hogy megnövekedett az ellentmondásos esetek száma az előző nyáron. Ezt befolyásolja a média egyre növekvő szerepe, a célja már nem az általános hírközlés a világ eseményekről, hanem az izgalmasabb kulisszatitkok közzététele a sportolókról és a kattintásvadász cikkek folyamatos kikerülése a hírportálokra. A második állításom az olimpiai értékekhez kapcsolódott.

2. táblázat. A megnyitó ünnepség méltó volt az olimpiák hagyományaihoz.

Egyáltalán nem érték egyet	Nem értek egyet	Semleges	Egyetértek	Teljesen egyetértek
30,6%	23,4%	25,2%	9,9%	10,8%

A résztvevők több, mint fele nem értett egyet az állítással, tehát nem gondolják azt, hogy hű volt az olimpiai tradíciókhoz. A hagyományok bármennyire is maradandónak tűnnek, az évszázadok során elkezdnek átformálódni, mindig az adott korban élő társadalom igazítja a saját értékeihez. Az ókori játékok idején a vallás és sport nem volt elképzelhető egymás nélkül, hiszen Zeusz tiszteletére rendezték meg a versenyeket, de ez az idők során kezdett kimenni a divatból és a vallás háttérbe szorult (Vojtkó, 2020). Az egyházi háttér a mostani

megnyitón is lehetett érzékelni, ahol például Az Istenek ünnepe című festményt akarták megformálni, viszont a jobboldali emberek szerint a felidézett mű az Utolsó vacsora volt, így ez a jelenet keresztény csúfolásnak minősült. Véleményem szerint a franciák az olimpizmus egyházhoz kapcsolódó vonalát akarták követni egy kis mai francia értékrendszer bőrébe bújtatva, ahol kiállnak az LMBTQ közösség tagjai mellett. A harmadik állításom a valláshoz kötődött, ebben azt állítom, hogy a megnyitó megsértette a keresztény embereket. Ebben a kérdésben nem volt teljes egyetértés, kiemelkedik a semleges válasz, amely a skála közepe, tehát nem ítélték meg egyik irányba sem a kitöltők. Mint már említettem a vallás az emberi identitás része, nem lesz arról egyöntetű vélemény, mert minden egyén a saját értékeiből indul ki. A művészet az emberi kreativitás és kifejezés egyik formája, mely politikai hatásokkal bírhat és fontos szerepet játszik az értékek megőrzésében. Ezek alapján a párizsi olimpia megnyitó műsora egy művészeti alkotás volt, melynek nem kellett volna beleszólni a tartalmába. A kitöltők több, mint fele elítéli ezt és változást szeretne. Amennyiben a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elfogadhatónak tartja a ceremónia műsorát, abban esetben a következő olimpiákon sem lesznek tiltottak az ehhez hasonló nyitányok. Azonban több kitöltő is megemlítette, hogy a műsor több része nagyon hosszú volt (bár ez a megelőző olimpiákon is hasonló hosszúságú volt), a sportolók bemutatására fektethettek volna több időt. Íme néhány vélemény a kérdőívből, szó szerint idézve:

- „*Franciákhoz hű show-t csináltak*” (25 év alatti városi nő)
- „*Megkérdőjelezte bennem a francia kultúráról alkotott képet.*”(25-35 év közötti diplomás férfi)
- „*Fura volt, giccses és nem a sportról szólt, ez zavart. De aztán újra megnéztem, és előadásnak tetszett, csak több tartalomnak kellett volna lennie a sportolókról.*” (25 év alatti diplomás nő)

Az utolsó kijelentésem a megnyitóhoz kapcsolódóan az volt, hogy a média felnagyította a botrányt a ceremónia körül. Ebben a kérdésben nagyobb volt az egyetértés aránya, hiszen a média a sport kifejező eszköze. Ezáltal lesz folyamatosan fejlődő, növekvő nézőszámú, mivel a média átadja az embereknek a sport értékeit, melyek pozitív hatással vannak a nézőkre (Várhegyi 2016).

3. táblázat. Az állításokra adott válaszok megoszlása 1-5-ig terjedő skálán női-férfi bontásban

Állítások	Férfiak	Nők
A megnyitó sértette a keresztény emberek önérzetét.	3,04	3,11
A megnyitó művészeti alkotás, nem kellene beleszólni a tartalmába.	2,46	2,7
A média felnagyította a megnyitó körüli botrányt.	3,07	3,41

A közösségi média elemzése során, - mint ahogy már a módszereknél említettem - az olimpia hivatalos Instagram oldalát, illetve a francia csapat oldalát vizsgáltam. Az esetekkel összefüggő bejegyzések alatti kommentáradatot pozitív és negatív hozzászólások alapján ítélt meg, hogy hogyan vélekedtek a social media felhasználók a történetekről.

A megnyitó esetében hat fényképes poszt került ki az olimpia hivatalos Instagram oldalára, melyeknek az első ötven hozzászólását vettem figyelembe. Reels videók alatti kommenteket nem tanulmányoztam.

1. Bejegyzés - A Szajrán csónakázva viszik a fáklyát.
2. Bejegyzés - Egy-két országról készült fotók a hajókon való bemutatások során.
3. Bejegyzés - Rózsaszín-fehérbe öltözött táncosok, akik a kán-kán-t táncolták.
4. Bejegyzés - Még több kép a Szajrán való hajózás során.
5. Bejegyzés - Képeken a francia olimpiai csapat.
6. Bejegyzés - Az olimpiai hőlégballon felemelkedése.

Mind a hat poszt alatt statisztikát készítettem arról, hogy jó vagy rosszándékú kommentet írtak a felhasználók. Voltak olyan kommentek, amelyekről nehéz volt eldönteni, hogy milyen szándékkal írták őket, ezért azokat a semleges csoportba tettem. A nagy átlag azt mutatja, hogy egyetlen poszt kivételével (6.) mindegyiknél a negatív kommentek voltak túlsúlyban. Ez megegyezik a kérdőívben résztvevők véleményével, hiszen ott is 50% felett volt az egyetértések száma, hogy a megnyitó ceremónia nem volt méltó a hagyományokhoz. A legnagyobb különbség a megítélések tekintetében a 3. bejegyzésnél volt, ez nem meglepő, mivel ezen a képen a megnyitó műsora volt látható, amely a botrányt okozta a médiában. Mindegyik bejegyzésnél megfigyelhető volt, hogy kék pipás felhasználók szólnak hozzá a posztokhoz, melyek a híresebb embereket és szervezeteket jelentik az Instagramon. A hozzászólásoknál nem kerültek előtérbe az értékek, szinte csak a tetszésüket vagy a nemtetszésüket fejezték ki a kommentelők. Viszont több, a médiában nem megjelent témát

hoztak fel a hozzászólásokban az egyének. Ilyen volt például a „free Palestine” kérdése is. Napjainkban a vélemények leírásához nem kellene szavak, elég ha emojival kifejezik őket és a másik fél számára se kell magyarázat, rögtön érti a jelentését. A bejegyzések alatt is gyakran találok ilyen hozzászólásokkal, ahol csak egy-egy szivecskével vagy tűz emojival fejezték ki érzéseiket az emberek. A legtöbbet használt kifejezés az angol „worst” szó volt, amelyet az esetek nagy többségében használtak a kommentelők a véleményük megfogalmazásakor. A másik vizsgált Instagram profil a francia olimpiai bizottság oldala volt, itt négy bejegyzést vizsgáltam.

1. Bejegyzés - A francia csapat tagjai lengetik a zászlókat.
2. Bejegyzés - A francia csapat a hajón, különböző távolságból fotózva.
3. Bejegyzés - Az olimpiai hőlégballon.
4. Bejegyzés - A megnyitó beszéd és az olimpiai láng.

A nagy olimpiai oldalhoz képest a hozzászólások száma is alacsonyabb volt a francia oldalon, nem minden esetben érték el a bejegyzések az ötven kommentet. A reakciók az esetek többségében pozitívak voltak, ez ellentmond a kérdőívben és a hivatalos párizsi olimpiai oldalon megjelent véleményekkel. Ezen az oldalon főként francia hozzászólók voltak, akik valószínűleg nem fogják elítélni a saját megnyitó ünnepségüket, és vélhetően kulturálisan is elfogadhatóbbnak tartják azt. A negatív jellegű kommenteket elrejtették. Értékek megjelenéséről itt sem beszélhetünk.

Második esettanulmány: az ökölvívó esete

Imane Khelif boksizó versenyzése volt az egyik legjobban felkapott téma az olimpia ideje alatt, mert sokakban felháborodást keltett, hogy a nők között indult, de lássuk mit gondol erről a média! Előjáróban még annyit, hogy nem csak az algériai sportoló vett részt vitatott neműként az olimpián női kategóriában, hanem egy tajvani származású versenyző is, de a média csak Khelif visszhangot keltő ügyét kapta fel. A botrány alapja az, hogy Khelif a női bokszt 66 kg-os súlycsoportjában indult a párizsi olimpián, viszont korábban 2022-ben a Nemzetközi Ökölvívó Szövetség kizárta őt a világbajnokságról, mert a tesztek elvégzése során kiderült, hogy egy ritka génhiba következtében szexuális fejlődési rendellenességben szenved és XY kromoszómái vannak, ami normális esetben azt jelenti, hogy biológiailag férfi. Ezek után pedig a NOB engedélyezte az olimpián való részvételét női kategóriában.

Az esetet az esélyegyenlőség és a sportolói jogok szellemében hasonlítottam össze. Magyar ökölvívó sportszakemberek is megszólaltak a témát illetően, melyben igazságtalannak

tartották az algériai sportoló részvételét, azzal alátámasztva, hogy két éve megbukott a teszteken és kimutatták, hogy biológiailag XY kromoszómákkal rendelkezik, amely szerint férfi. A hazai sajtó azért is állt ki a véleménye mellett, mivel az egyetlen női bokszolónknak ringbe kellett vele szállnia a négy közé jutásért. A pontos következményeket még nem lehet tudni az esetet illetően, de több etikai kérdést is felvet az ügy. A bokszt egy olyan kontakt sportág, amelynél fontos a nemi hovatartozás kérdése, hiszen az erő kifejtése a másik fél testére hat, emiatt erősebb izomzatú, illetve nagyobb erővel rendelkező sportolók komoly károkat tudnak okozni a másoknak. A következő idézet szerint, mely a NOB oldalán is megtalálható, mindenkinek joga van biztonságos környezetben versenyezni.

*„To ensure that every athlete can train and compete in a safe sporting environment.” -
olvasható az International Olympic Committee oldalán.*

Ezzel ellentétben viszont, minden sportolónak egyenlő bánásmódban kell részesülni függetlenül a nemétől, származástól és vallásától illetően. Ez alapján Khelif nő, hiszen nőként született és nőként nevelkedett.

*“We have two boxers who were (each) born as a woman, who have been raised as a woman, who have a passport as a woman and who have competed for many years as a woman,” -
tolmácsolta az amerikai oldal Thomas Bach szavait.*

Khelif annyi támadást kapott a médiától, legyen szó hazairól vagy külföldről, hogy ez már a diszkriminációt, mint sportolói jogot is megkérdőjelezi. Soha nem volt még olyanra példa a történelemben, hogy az okozott volna akkora felfordulást, hogy egy nő versenyez férfi kategóriában - természetesen ilyen senkinek se jut eszébe, hogy egy erősebbik nem kategóriában induljon el.

A kérdőív elemzése során az alábbi eredményeket kaptam: A botrány az egész világot bejárta és a kitöltők 95%-a hallott az esetről. Ez volt az a téma, amelyet a válaszadók közül a legtöbben megvitattak családjuk, barátaik és ismerőseik körében. Ennél az esetről is több kijelentést tettem. Az első állításom az volt, hogy Imane Khelif-el való együttérzésről szólt.

4. táblázat. Imane Helif együttérzést érdemel - ő csak áldozata az eseményeknek.

Egyáltalán nem érték egyet	Nem értek egyet	Semleges	Egyetértek	Teljesen egyetértek
23,40%	18,90%	29,70%	13,50%	14,40%

A kitöltők nagy része nem foglalt el stabil álláspontot a témában, hiányos információk miatt a legtöbben semlegesnek ítélték meg, mely nem ad állásfoglalást a témában. A két nagy

szervezet is hadban áll egymással, hogy jogosan versenyzik-e az algériai a nők között. A következő állítás a tesztek elvégzéséről és megbízhatóságáról szólt, miszerint a bokszoló ügye megingatta az orvostudományba vetett bizalmat, mert „férfiként” a hölgyek között indult és diadalmaskodott felettük.

5. táblázat. Az algériai bokszoló ügye megingatta az orvostudományba vetett bizalmat.

Egyáltalán nem érték egyet	Nem értek egyet	Semleges	Egyetértek	Teljesen egyetértek
35,10%	18%	31,50%	11,70%	3,60%

A válaszadók többsége szerint (több, mint 50 %) a tudomány nem hibázott, minden tőlük telhetőt megtettek annak érdekében, hogy kiderítsék a sportoló rendellenessége mennyiben befolyásolja női létét. Az olimpia szabályok közül az egyik legfontosabb az (esély)egyenlőség. Ebben az esetben mindkét fél szempontjából károsodtak az értékek, hiszen a többi versenyző nem akart biológiailag férfi kromoszómával rendelkező nővel mérkőzni, de Khelif pedig egész életében nőként nevelkedett csupán egy rendellenesség az, amely megingatja a többi sportolót a női kilétéről. Pár konkrét véleményt megemlítek a kérdőívből:

- *„Sajnos nőként elkésztőnek tartom, hogy a XIX. században egy biológiai nő nem tud úgy versenyezni egy általa választott sportágban, hogy biztosítani tudják a rendezvény felügyelői azt, hogy fizikailag a lehető legbiztonságosabb körülmények között versenyezzen és ne maradjanak maradandó lelki vagy akár fizikai traumái.” (25 év alatti vidéki nő).*
- *„Megöli a tiszta versengésbe vetett hitet, illetve életeket tesz tönkre, mert akik kisgyerekkoruktól kezdve keményen edzettek, egyenlőtlen versenybe kényszerülnek. (45 év feletti nő)”*

Ezek alapján különböző, lehetőleg mindkét fél számára előnyös döntést kellene hoznia a NOB-nak. Egy kicsit elvonatkoztatva a szaktudománytól, a média nagy lelkesedéssel kapta fel a bokszoló körül forgó vitát, mint már korábban említettem. Az új kommunikációs modell (Newman, 2013) lehetővé tette a közösségi médiában a folyamatos híráramlást, a szerzők és az olvasók közötti kommunikációt (Kovács, Dóczi; 2015). Ehhez kapcsolódva a megállapítás, hogy Imane Khelif sok bántást kapott a social médiában.

6. táblázat. Az, hogy a közösségi médiában sokan bántották Imane Helifet, jogos volt.

Egyáltalán nem érték egyet	Nem érték egyet	Semleges	Egyetértek	Teljesen egyetértek
33,30%	27%	24,30%	8,10%	7,20%

Szinte egyöntetű vélemény alapján az ökölvívót ártatlannak gondolják, nem tehet róla, hogy a média ekkora botrányt csinált körülötte. A szabad válaszadás során a kitöltők nagyobb részéből felháborodást váltott ki az ökölvívó ügye, de ez mégsem tükröződik az állításokra adott válaszok esetében. A felháborodást keltő esetek ügyében megkérdeztem a kitöltőktől, hogy milyen következményekre számítanak a jövőben. A legtöbben a szigorításokat gondolják a legkézenfekvőbb döntésnek, de többen voksoltak a szabályváltoztatásra és több teszt elvégzésére is.

A közösségi médiában végzett kutatásom során nem találtam algériai Instagram profilt, így ezt az elemzést nem tudtam végrehajtani. A bokszoló, Imane Khelif viszont több bejegyzést tett közzé az olimpiával kapcsolatban. Majdnem az összes hozzászóló kifejezte támogatását és motiváló üzenetekkel látta el az ökölvívót. Egy olyan közösséget alakított ki, ahonnan a pozitív energiát tud elraktározni a rajongói által.

Következtetések

Az előbb felsorolt eredmények alapján több következtetést vontam le a párizsi olimpia meghatározó eseményeiről. A történelem során kialakult erős nemzettudat napjainkban se változott, mivel elég nagy százalék követte figyelemmel a nyári játékokat, emellett érdeklődnek a hazai sporthírek iránt. „A közvetítéseknél azokat a sportágakat részesítik előnyben, ahol magyar érdekeltség van.” (Hofmeister-Tóth, Malota & Neulinger, 2008, Antunovic & Dóczy, 2023) A kiemelkedő sporteredmények a magyarok identitását pozitív irányba tolják el, mivel az átlag embert büszkeséggel tölti el, hogy egy fantasztikus eredményt elérő sportoló ugyanahhoz a nemzethez tartozik, mint ő. Ezen felül pedig a hazai tévécsatornán, az M4-en követték a legtöbben az eseményeket, amely azt mutatja, hogy a magyar sikerek magyar közvetítéseken keresztül értek el a legtöbb háztartásba.

A konkrét esetek tanulsága mindkét esetben teljesen más. Az olimpiai megnyitó különlegesre sikerült, felkeltve a világ szinte összes médiájának figyelmét és a különböző értékrendszerű emberek között pedig felbolygatta a levegőt. A műsor alatt bemutatott,

valláshoz is kapcsolható rész, amelynek alapja megkérdőjelezhető, tulajdonképpen visszahozta az olimpizmusba a vallás szerepét, még ha ez csak a megnyitó ceremónián valósult is meg, míg a sportversenyek alkalmával nem. A hagyomány megőrzésének kérdésében a párizsi megnyitó hozott egy megújulási ötletet azzal, hogy nem szabad mindig csak a tradíciókra hagyatkozni, hanem igenis merni kell megmutatni valami újat, amit lehet, hogy olykor nemtetszést vált ki a közönségből, de ez a korábbi ceremóniák túlszárnyalásának egyik alapja lehet. A franciák összeraktak egy showt, ahol a múlt és a jelen találkozott, tehát a hagyomány és a megújulás. A posztmodern elmélet is arról szól, hogy a modernizált világba is még vigyünk valamilyen újszerűséget miközben szem előtt tartjuk a tradicionális értékeket (Faragó, 1994). A média pedig szereti azt, ha valamivel fel tudja keltetni az emberek figyelmét, nagy nézettséget és sok pénzt hoz, akkor arra ez a megnyitó teljesen tökéletes volt, hiszen napjainkban a gazdaság jelentősége minden szektorban jelen van és ez a sportban sincs másként. A témában megjelent kattintásvadász cikkek is fokozzák a bevételt, mivel a jól megírt, érdeklődést felkeltő címek az olvasók tömegét vonzzák magukkal.

A közösségi média elemzése során azokra a megállapításokra jutottam, hogy a „kék pipás” személyek, tehát híres sportolók/influenszerek/sztárok és szervezetek mindig csak biztató, pozitív kommenteket írtak a bejegyzések alá Instagramon, de ez máshol is így volt. Egy-egy rosszalló komment akár több cikk megjelenését is eredményezheti, amely a sztárokra negatív hatással van a megítélésüket illetően. A hétköznapi emberek nem rejtették véka alá a gondolataikat a megnyitóval kapcsolatban, ha negatív véleményről van szó. Az ökölvívó ügye lett a legjobban felkapott esemény az olimpia idején, mindezt a médiának köszönheti. Értékek szempontjából már kicsit bonyolultabb volt a kutatás, mint a megnyitónál, mivel a társadalmi nem megítélése elég szubjektív, így nehéz volt reálisan gondolkodni Imane Khelif női kategóriában való részvételéről. A sportolók jogai minden szempontból károsodtak. Először azért, mert nem adták meg a többi versenyzőnek az esélyegyenlőséget, hogy teljes mértékben nők ellen küzdjenek (Khelif-nek rendellenessége van). Másodsorban az algériai boksztól olyan szintű diszkrimináció érte a média által, hogy ez már sértette a jogait. Az általam vizsgált közösségi média felületen nem kavart ekkora port, mivel a hivatalos olimpiai Instagram oldalon nem volt bejegyzés a boksztól, illetve algériai oldal sem létezik, ezzel egy kisebb védőfalat biztosítottak Khelif-nek az őt ért bántások ellen. Ahhoz, hogy semelyik sportolónak se károsodjanak a jogai, a jövőben szabályváltoztatásokra van szükség, mert ez az olimpia megmutatta, hogy még nincs megfelelő előírás arra, hogy mindenki az esélyegyenlőség szellemében versenyezzen.

Összességében elmondható, hogy a 21. században a nyilvános kommunikáció felületein megjelenő értékkonfliktusok egy olyan nagy esemény kapcsán, mint amilyen az Olimpia, különösen nagy intenzitással törnek a felszínre.

Összefoglalás

A párizsi olimpia minden bizonnyal beírta magát a történelemkönyvekbe. A felejthetetlen sportpillanatok mellett egy-két botrány is beárnyékolta a nyáron megrendezett megasportesemény megítélését. A média mindezekből hatalmas haszonra tett szert, hiszen az embereket a meghökkentő, drámai és kiszámíthatatlan történetek éltetik. Kutatásom során a két legfelkapottabb eseményt elemeztem értékorientációk alapján. A munkám során a megnyitó ünnepség és a boksizó ügyének megítélésekor történt ellentmondások feltérképezése volt a fő célkitűzés. A ceremónia esetében a kulturális örökségeket és az emberi jogokat vetettem össze egymással, míg az ökölvívó megkérdőjelezhető részvételével kapcsolatban a sportolói jogok háttérbe szorulását tanulmányoztam.

Három elemzési módszert használtam a kutatás során. Elsőként több országból érkező híreket hasonlítottam össze egymással, mindeközben figyelembe vettem a híroldalak értékszemplétét. Ezen kívül még a közösségi médiában megjelent bejegyzésekre adott hozzászólásokat vizsgáltam, amellyel még árnyaltabb képet kaphattam a témákban. A hétköznapi emberek véleménye is meghatározó szerepet töltött be a kutatásom során. A kérdőívre 111 válasz érkezett be a három hetes periódus alatt.

A magyarok egy sportszerető nép, ezt a kérdőív eredménye is bebizonyította, hiszen a válaszadók 90%-a követte az olimpia eseményeit és aktívan szurkolt a hazai versenyzőknek. A magyar híroldalak esetében a jobb és bal oldal értékszempléte ütközött, míg a külföldi portálokon nem volt megfigyelhető ilyen. A közösségi média elemzés során Imane Khelif ügyében nem kaptam eredményt, de a megnyitó megítélése megegyezett a kérdőív résztvevőinek véleményével. A boksizó női kategóriában való részvétele megítélése vitatott volt a médiában, de az mindenesetre biztos, hogy mind az algériai, mind az ellenfeleinek a jogai sérültek az eset következtében.

Összességében a párizsi olimpia a 2024-es év egyik legmeghatározóbb eseménye volt, ezt nagyban köszönhetette a botrányoknak, amikről a sajtó még az események után is szívesen írt cikkeket a híroldalakon. Az esetek következménye még ismeretlen, de a jövőben biztos számíthatunk különböző szigorításokra, változtatásokra.

Irodalomjegyzék

- Antunovic, D. & Dóczy, T. (2023): Digital media routine and audience engagement during the 2020 Tokyo Olympics in Hungary, *Sport in Society*, 26(12), 2015–2032.
- Andorka R. (2006): Bevezetés a szociológiába. Budapest: Osiris.
- Faragó, L. (1991): Posztmodern: a modernizáció kritikája avagy új kihívás. *Tér és Társadalom* 5(4), 1-16.
- Gáldiné Gál, A. (2007): Sport és társadalmi nem a 21. század elején a média tükrében Magyarországon. PhD értekezés. Budapest: Semmelweis Egyetem.
- Füstös, Á., Szokolczai, L. (1994): Értékek változásai Magyarországon, 1978-1993. Kontinuitás és diszkontinuitás a kelet-közép-európai átmenetben. *Szociológiai Szemle* 1, 57-90.
- Harnos, Éva Jakusné. "A befolyásolás módszereinek változása a média fejlődésének fényében." *Honvédségi Szemle–Hungarian Defence Review* 144.2 (2016): 70-82.
- Kovács Á. & Dóczy T. (2015): A sportmédia változásai az 1990-es évektől napjainkig: a média szerepének, és a globalizáció hatásának bemutatása az élsportolók és a média kapcsolatában. *Magyar Sporttudományi Szemle* 63(3), 35-42.
- Mihály O. (2000): Értékpluralizmus és nevelés. *Új Pedagógiai Szemle* 2, 18-24.
- Szikora, Katalin. "Pierre de Coubertin, az újkori olimpiai játékok megalapítója." *Kelet-Közép-Európai Történelmi Tanulmányok* 39. (2012): 269-277.
- Tóthné Vojtkó Veronika "Az olimpiák öröksége: Az olimpiai hagyományok alakulása az olimpiai eszmék és béke, a résztvevők, az olimpiák jellege és szimbólumok vonatkozásában." *XVII. Országos Sporttudományi Kongresszus COVID-19 járvány idején*: 55.

Forrásjegyzék - a médiaelemzés során felhasznált tartalmak

Magyar

- <https://www.origo.hu/nagyvilag/2024/08/olimpia-botranyos-megnyitok>
- <https://www.origo.hu/nagyvilag/2024/07/magyarazkodnak-es-bocsanatot-kernek-a-felhaborito-olimpiai-megnyito-miatt>
- <https://index.hu/kulfold/2024/08/04/vatikan-parizsi-olimpia-megnyito-botrany-blaszfemia/>
- <https://index.hu/sport/2024/parizs/2024/07/28/parizs-2024-olimpia-megnyito-unnepseg-franciaorszag-n-ob-video-torles/>
- <https://www.origo.hu/nagyvilag/2024/11/imate-halif-biologiai-ferfi>
- <https://magyarnemzet.hu>
- </sport/2024/08/olimpia-2024-parizs-noi-okolvivas-botrany-imate-helif-kovacs-koko-istvan>

- <https://444.hu/2024/08/01/a-nemzetkozi-olimpia-bizottsag-szerint-jogosan-szerepel-az-a-ket-bokszolo-parizsban-akik-korul-nagy-botrany-robbant-ki-a-noi-mezonyben>
- <https://index.hu/sport/2024/parizs/2024/08/02/parizs-2024-olimpia-boksz-okolvivas-botrany-imane-helif-hamori-luca/>

Amerikai Egyesült Államok

- <https://www.usnews.com/news/entertainment/articles/2024-07-27/paris-olympics-opening-was-wacky-and-wonderful-and-upset-bishops-heres-why>
- <https://apnews.com/article/olympics-2024-opening-ceremony-audacious-analysis-49f9885ff2b95b9b7ccc51ca195e84e1>
- <https://edition.cnn.com/sport/live-news/paris-olympics-2024-opening-ceremony-seine/index.html>
- <https://time.com/7007416/imane-khelif-medal-boxing-gender-paris-olympics/>
- <https://www.bbc.com/news/articles/crlr8gp813ko>

Németország

- <https://www.dw.com/en/paris-2024-olympics-start-after-grand-opening-ceremony/live-69780045>
- <https://www.dw.com/en/olympics-macron-condemns-abuse-of-opening-ceremony-artists/a-69846544>
- <https://www.dw.com/en/paris-olympics-whats-behind-boxing-controversy/a-69849580>
- <https://www.dw.com/en/olympics-imane-khelif-wins-womens-boxing-gold/a-69904617>